

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Akadēmiskā Dzīve 56/2020/2021

Z
I
N
Ā
T
N
E
I

T
Ē
V
Z
E
M
E
I

AKADĒMISKĀ
56 DZĪVE 2020/2021

Akadēmiskā Dzīve ir latviešu valodā vienīgais nopietna rakstura žurnāls akadēmiskajai saimei un visiem zinātkārajiem par Tēvzemi nozīmīgiem zinātnes, kultūras un sabiedriskiem jautājumiem. Žurnāls iznāk kopš 1958. gada, līdz 2005. gadam – ASV, kopš 2006. gada *Akadēmiskās Dzīves* apgāds izdod to kopā ar Latvijas Universitātes Akadēmisko apgādu

Pilns žurnāla komplekts atrodas ASV Kongresa bibliotēkā, žurnāls pieejams starptautiskajā zinātnisko publikāciju datubāzē *EBSCO* <http://doi.org/10.22364/adz.56>

Akadēmiskās Dzīves Tēvzemes apgāds

Reģistrācijas apliecības Nr. 40008053843
Latvijas Republikas biedrību un nodibinājumu reģistrā
Valdes locekļi – Aivars Markots (priekšsēdētājs),
Ainārs Dimants, Ivars Pavasars

Apgāda pārstāvji

Vācijā – Alberts Spogis †, 48157 Münster, Breslauerstr. 44.
Pasta čeku konta Nr. Postbank Köln – 120689–501,
Bankleitzahl: 37010050

Austrālijā – Dace Dārziņš, 27 Aroha Tce, Black Forest, SA 5035,
e-pasts: dace.darzins@internode.on.net

ASV – Jānis J. Dimants, Jr., 2330 Innsbruck Parkway,
Minneapolis, MN 55421-2068

Kanādā – Elmārs Bērziņš, 239 Mill Road,
Toronto, Canada, M9C 1Y3

Labojums

Akadēmiskās Dzīves 55. laidiena 9. lpp. sajaukti vietām autoru attēli. 2. attēlā ir redzams Kārlis Dūmiņš, 3. – Jānis Ozoliņš.

Žurnāla redakcijas kolēģija (Editorial Board)

Galvenais redaktors (*Editor in Chief*) Ainārs Dimants,
Dr. phil. – Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
(*Riga Stradins University, Latvia*)
Galvenā redaktora vietniece Inese Grumolte-Lerhe – Saeimas
Analītiskais dienests, Latvija (*Saeima Analytical Service, Latvia*)
Marta Ābula, *Dr. iur.* – Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
(*Riga Stradins University, Latvia*)
Dzintra Bungs, *Ph.D.* – Latvijas Okupācijas muzeja biedrība, Latvija
(*Occupation Museum Association of Latvia, Latvia*)
Jānis Grabis, *Dr. sc. ing.* – Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija
(*Riga Technical University, Latvia*)
Vitauss Kalniņš, *Ph.D.* – Toronto Universitāte, Kanāda
(*University of Toronto, Canada*)
Viesturs Pauls Karnups, *Dr. oec.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)
Ģirts Kaugars, *Ph.D., Dr. h. c. chem.* – ASV (USA)
Jānis Kušķis – Latvija (*Latvia*)
Jānis Lejnietis, *Dr. arch.* – Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa
administrācijas augstskola (RISEBA), Latvija (*Riga International
School of Economics and Business Administration (RISEBA),
Latvia*)
Aija Priedīte, *fil. dr.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)
Juris Pupčenko, *Ph.D.* – Marista Koledža, ASV (*Marist College, USA*)
Inese Runce, *Dr. hist.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)
Jānis Silis, *Dr. philol.* – Ventspils Augstskola, Latvija
(*Ventspils University College, Latvia*)
Gints Šimanis – Latvija (*Latvia*)
Juris Upatnieks – ASV (USA)
Vītālijs Zelčs, *Dr. geol.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)

Izdevējs

LU Akadēmiskais apgāds
Aspazijas bulvārī 5, Rīgā, LV-1050
www.apgads.lv

Latviešu valodas tekstu redaktore

Ruta Puriņa

Anģļu valodas tekstu redaktors

Vitauss Kalniņš

Maketu veidojusi Andra Liepiņa

Vāku zīmējis Alfrēds Krūkliņš

Abonēšanas maksa

ASV – 20 USD, Kanādā – pret ziedojumiem,
Austrālijā – 25 AUD, Austrijā, Vācijā – 12 EUR,
Zviedrijā – 100 SEK

Rakstus 57. laidienam lūdzam sūtīt
Akadēmiskās Dzīves redakcijai
Ģertrūdes ielā 123, LV-1009, Rīgā, Latvijā.
E-pasts: akademiskadzive@astrums.lv
www.lu.lv/adz/; www.astrums.lv

Rakstu pārpublicēšanai citos izdevumos nepieciešama
redakcijas, izdevēja un autora rakstveida atļauja
US ISSN 0516-3145

Iespiests

SIA *Latgales druka*
Baznīcas ielā 28, Rēzeknē, LV-4601
Tālr./fakss 64625938

Noteikumi autoriem

Intelektuālais žurnāls *Akadēmiskā Dzīve* publicē zinātniskus rakstus **visās zinātņu jomās** plašai ieinteresētai publikai par Latvijai nozīmīgiem zinātnes, kultūras un sabiedriskiem jautājumiem – tādiem, kas jau ir kļuvuši vai kļūst par zinātņu un kultūras vēsturi. Rakstus pieņem un publicē latviešu valodā, arī prof. J. Endzelīna rakstībā. Žurnāls publicē arī zinātnisku darbu recenzijas.

Rakstu pieņemšana notiek nepārtraukti. Katru rakstu recenzē divi pārstāvji no redakcijas, iesakot rakstu publicēt, pārstrādāt vai noraidīt, gala lēmumu pieņem redakcijas sēdē. Recenzējot tiek vērtēta rakstu oriģinalitāte, aktualitāte, saprotamība, izklāsta loģika, literatūras pārziņāšana un valoda. Redakcija ievēro recenzentu anonimitāti. Autoru par pieņemto lēmumu informē nedēļas laikā. Autori var iepazīties ar recenzentu vērtējumiem un piezīmēm.

Pēc tam, kad raksts saņēmis pozitīvu redakcijas lēmumu un autors izdarījis prasītās korekcijas, redakcija patur tiesības veikt nepieciešamos labojumus, lai panāktu izteiksmes skaidrību, kā arī stila un noformējuma viendabību. Šie labojumi tiek saskaņoti ar autoru.

Manuskriptus pieņem datorrakstā *Word* formātā, lappuses formāts – A4, standarta teksta izvietoējums, burtu lielums – 12 punkti, starp rindām 1,5 intervālu atstarpe (arī parindēs). Vēlamais burtveidols jeb fonts *Times New Roman*.

Raksta sākumā tūlīt pēc tā nosaukuma jāievieto autora akadēmiskais dzīvesgājums 700–1000 iespaidzīmju apjomā (neskaitot atstarpes starp vārdiem) un 5–6 raksturvārdi. Rakstam jāpievieno autora ģimētnete – fotogrāfija elektroniskā formātā.

Literatūras saraksts (vēres jeb bibliogrāfiskās norādes) novietojams raksta beigās. Literatūru kārtoti pēc latīņu alfabēta atbilstoši starptautiski pieņemtai transkripcijai, nešķirojot pēc valodām (netiek lietota kirilica utt.), un interneta publikācijām norāda datumu, kad tā aplūkota. Jālieto grāmatas, grāmatas nodaļas resp. rakstu krājuma raksta, žurnāla raksta un interneta publikācijas bibliogrāfiskā apraksta paraugi pēc Hārvardas sistēmas:

Lasmane, S. (2012) *Komunikācijas ētika*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds.

Hallin, D. C.; Mancini, P. (2004) *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge, New York : Cambridge University Press.

Brikše, I.; Skudra, O.; Tjarve, R. (2002) Development of the Media in Latvia in the 1990s. Vihalemm, P. (ed.) *Baltic Media in Transition*. Tartu : Tartu University Press.

Balčytienē, A. (2009) Market-Led Reforms as Incentives for Media Change, Development and Diversification in the Baltic States: A Small Country Approach. *International Communication Gazette*, 71 (1–2), 39–49.

Dimants, A. (2016) Valsts nepieder kaimiņiem, bet viens likums – viena taisnība visiem. *Delfi* (11.07.2016.). Pieejams: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/ainars-dimants-valsts-nepieder-kaiminiem-bet-viens-likums-viena-taisniba-visiem.d?id=47659107> (06.11.2016.).

Baltic Media Advertising Market 2011 (2012) TNS Emor. Pieejams: http://www.tns.lv/wwwtnslv_resources/images/relizes/ADEX/2012/Baltic_Media_Advertising_Market_2011.pdf (11.06.2012.).

Die Programme der Polytechnischen Schule zu Riga für die Jahre 1862/63–1881/82 (1881) Rīga : Müller.

Grosvalds, I.; Alksnis, U.; Ruplis, A.; Meirovics, I. (2001) *Ķīmija Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskā institūtā*. Rīga : Latvijas ķīmijas vēstures muzejs.

Rainis (1981) Kajs Grakhs. *Kopotni raksti*, 14. Rīga : Zinātne, 329–434.

Iekšējās atsauces uz vērēm un piezīmēm, ieskaitot norādes uz arhīvu dokumentiem, numurētā secībā dodamas teksta parindēs attiecīgās lappuses beigās (burtu lielums – 10 punkti), parasti norādot izmantotās lappuses vai lapas; ērtības labad saprotami īsinot garu nosaukumu līdz tā pirmajiem vārdiem; vairāk nekā trīs autoru gadījumā norādot pirmo autoru ar papildinājumu „et al.”; izdošanas gadam pievienojot alfabēta burtu (a, b, c utt.) atbilstoši nosaukumu alfabētiskajai secībai, ja vienam un tam pašam autoram vienā gadā izdoti divi vai vairāk darbi:

Balčytienē 2009, 41–42; Brikše, Skudra, Tjarve 2002, 100; *Baltic Media Advertising Market 2012*; *Die Programme 1881*; Grosvalds et al. 2001; Rainis 1981b.

Par vēru un atsauču precizitāti atbild raksta autors.

Nobeigumā jāpievieno raksta kopsavilkums angļu valodā 1500–2000 iespaidzīmju apjomā (neskaitot atstarpes starp vārdiem), kurā atsegtas raksta mērķis un uzdevumi, formulēta galvenā problēma, aprādīta novitāte un sniegti galvenie secinājumi.

Maksimālais raksta garums – 30 000 iespaidzīmes (neskaitot atstarpes starp vārdiem), rekomendējams – 6–12 datorraksta lappuses, šajā apjomā ietilpst arī dzīvesgājums, kopsavilkums, atsauces resp. piezīmes un literatūras saraksts.

Atbilstoši satura izklāsta gaitai raksts sadalāms nodaļās, dodot tām precīzus nosaukumus. Raksta saturam un strukturai jāatbilst zinātniska teksta veidošanas prasībām. Raksta sākumā ievada daļā jāsniedz problēmas nostādne, pētījuma nepieciešamības pamatojums, pētījuma aktualitāte. Izklāsta daļā posmsecīgi jāapraksta problēmas risinājums. Šī sadaļa jāstrukturē ar nodaļu virsrakstu palīdzību. Nobeiguma daļā jānodrošina konceptīvi secinājumi, vērtējumi, ieteikumi, vispārinājumi. Izklāstam jāattīstās loģiski, tam jābūt kompozicionāli pārdomātam, terminoloģiski precīzam, skaidram. Rakstam jābūt uzrakstītam labā valodā, sliktā valodā uzrakstīti darbus redakcija nepieņem.

Rakstā minētiem svešvārdiem jānorāda oriģinālforma. Jāizvairās no pārmērīgas svešvārdu lietošanas. Izmantotajiem citātiem jābūt precīziem, ja tajos ir izlaidumi, tie noteikti jānorāda: nelieli izlaidumi (pāris vārdu) – ar divpunkti „..”, bet lieli (vairāki teikumi) – ar divpunkti kvadrātiekvās [..]. Noformēšanas īpatnības: aiz punkta, komata, kā arī starp iniciāli un vārdu jābūt viena piesitiena atstarpei; teksta izcēlumi (trekninājums, slīpraksts jeb kursīvs, pasvītrojums u.tml.) jālieto konsekventi, nav vēlams rakstu piebīvēt ar izcēlumiem. Visi nosaukumi, kurus citādi liek pēdējās, kā arī nosaukumi svešvalodās sniedzami slīprakstā, paskaidrojumi svešvalodās – iekavās un slīprakstā.